Artvin Çoruh Üniversitesi
Orman Fakültesi Dergisi
ISSN:2146-1880, e-ISSN: 2146-698X
Yıl: 2025, Cilt: 26, Sayı:1, Sayfa: 48-59

ofd.artvin.edu.tr

Artvin Coruh University
Journal of Forestry Faculty
ISSN:2146-1880, e-ISSN: 2146-698X
Year: 2025, Vol: 26, Issue:1, Pages: 48-59

Ankara Kuğulu Park'taki oturma alanlarının kullanım açısından değerlendirilmesi

Evaluation of seating areas in Ankara Kuğulu Park in terms of usage

Çiğdem SAKICI*[1], Kübra TERCAN[1]

[1]Kastamonu Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Peyzaj Teknikleri Anabilim Dalı, Kastamonu, Türkiye

Eser Bilgisi/*Article Info*
Araştırma makalesi/*Research article*
DOI: 10.17474/artvinofd.1577859

Sorumlu yazar/*Corresponding author*
Çiğdem SAKICI
e-mail: csakici@kastamonu.edu.tr

Geliş tarihi/*Received*
05.11.2024
Düzeltme tarihi/*Received in revised form*
20.01.2025
Kabul Tarihi/Accepted
20.01.2025
Elektronik erişim/*Online available*
15.05.2025

Anahtar kelimeler:
Kuğulu park
Kent parkı
Oturma alanı
Tercih
Beğeni

Keywords:
Kuğulu park
City park
Sitting area
Preference
Appreciation

Özet

Çevresel, sosyal, ekonomik ve insan sağlığı açısından birçok faydası olan açık-yeşil alanlar, farklı insanların bir arada zaman geçirmelerine olanak sağlayan kamusal alanlardır. Kent ortamında halkın rekreasyonel gereksinimlerini karşılamak için en çok zaman geçirdikleri açık yeşil alanlar kent parklarıdır. Kent parkları bireylerin şehir yaşamından uzaklaşıp dinlenebileceği, sosyalleşebileceği, doğa ile bütünleşebileceği mekânlar sunar ve kentlinin psikolojik, sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılayabileceği ortamlar oluşturur. Park alanları içerisindeki oturma aktivitesi ve bu aktiviteyi gerçekleştirecekleri farklı karakter özelliğine sahip mekanlar en çok kullanılan mekanlardır. Bu çalışma kapsamında Ankara'nın sembolü haline gelmiş Kuğulu Park' daki oturma alanlarının kullanımı, hangi oturma alanlarının ne sebeple tercih edildiği, kullanıcıların kişisel özelliklerinin ve bireysel ya da toplu geliş şeklinin tercihler üzerinde etkili olup olmadığı araştırılmıştır. Bu çalışma ile dış mekandaki oturma alanlarının tasarım sürecinde birçok faktörün dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Çalışma sonucunda görsel hakimiyeti yüksek, sessiz sakin ve görünmeden rahatça görebildikleri alanların oturma etkinliği için tercih edildiği ortaya çıkmıştır.

Abstract

Open-green spaces, which have many benefits in terms of environmental, social, economic and human health, are public spaces that allow different people to spend time together. Urban parks are open green areas where people spend most of their time to meet their recreational needs in urban environments. Urban parks provide spaces where individuals can get away from city life, relax, socialize, and integrate with nature, create environments where urbanites can meet their psychological, social and physical needs. The sitting activity in the park areas and the places with different characteristics where they will perform this activity are the most used places. Within the scope of this study, the use of seating areas in Kuğulu Park, which has become the symbol of Ankara, which seating areas are preferred and for what reason, whether the personal characteristics of the users and the way they come individually or collectively are effective on the preferences. This study emphasizes that many factors should be taken into consideration in the design process of outdoor seating areas. As a result of the study, it was revealed that areas with high visual dominance, quiet, calm and where people can see easily without being seen are preferred for sitting activities.

GİRİŞ

Doğanın gücünden ve özellikle kent ortamında doğanın bir parçası olan açık yeşil alanlardan yararlanmak günümüzde insanlar için önemli bir ihtiyaçtır. Kentlerimizdeki açık yeşil alanlar hem kent hem de insan sağlığı açısından büyük öneme sahiptir. Bu alanlar, kentli için sağlıklı, dengeli, yenileyici ve faydalı ortamlar oluşturur (Sakıcı 2014).

Kentsel açık-yeşil alanlar, toplumun her kesiminin kullanabileceği, farklı demografik özelliklere sahip insanları bir araya toplayan ve onların gereksinimlerini karşılayan ve onlar üzerinde somut faydalar oluşmasına yardımcı olan kamusal alanlardır. İnsanlar bu alanlarda bireysel ya da grup olarak geniş çeşitlilikte rekreaktif etkinlikler gerçekleştirebilmekte ve aynı zamanda başkalarıyla sosyal etkileşime geçebilme olanağı bulmaktadır (Nasution ve Zahrah 2012). Bu alanlar insan-doğa etkileşimine olumlu katkı sağlayan kentsel alanların en önemli bileşenleridir (Woolley 2003, Sakıcı 2014). Kaliteli, iyi tasarlanmış kentsel açık yeşil mekanların, toplumun yaşam kalitesini artırdığı ve bireylere iyi bir kentsel yaşam sağladığı, toplumun birlikteliği ve kentin yaşanabilirliği, güvenliği, sürdürülebilirliği ve canlılığını etkilediği birçok araştırma ile ortaya konulmuştur (Cattell ve ark. 2008, Gehl 2010, Jalaladdini ve Oktay 2012, Nasution ve Zahrah 2012, Farida 2013, Lai ve ark. 2014, Tsitoura ve ark. 2014, Mumcu ve ark. 2017). Kentsel açık

yeşil alanlar doğru bir şekilde düzenlenmediği ve başarılı bir şekilde işlev göremediklerinde maalesef onlardan beklenen olumlu katkılarını ve değerlerini kaybederler. Açık yeşil alanların farklı etkinlikler barındırması ve farklı kullanıcı gruplarına hitap etmesi o alanların canlı kalmasını adına önemlidir (Sharif 2022). Kentsel açık yeşil alanların kullanılabilirliğinin sağlanabilmesi için alan içerisinde gerçekleştirilmesi düşünülen etkinliklerin oluşumunu destekleyen mekânsal öğe ve bileşenlerin varlığı son derece önemlidir (Abu-Ghazzeh 1999). Son yıllarda kentsel yeşil alanların tasarım kriterleriyle, mekânsal özellikleriyle, kullanıcı beğeni düzeyleriyle ve kullanıcı üzerindeki etkileriyle ilgili pek çok çalışma yapılmış, başarılı ve başarısız kentsel mekanlar tanımlanmaya çalışılmıştır. Ancak kentsel açık yeşil alanları etkinlik bazında inceleyen çalışmalar çok kısıtlı kalmaktadır.

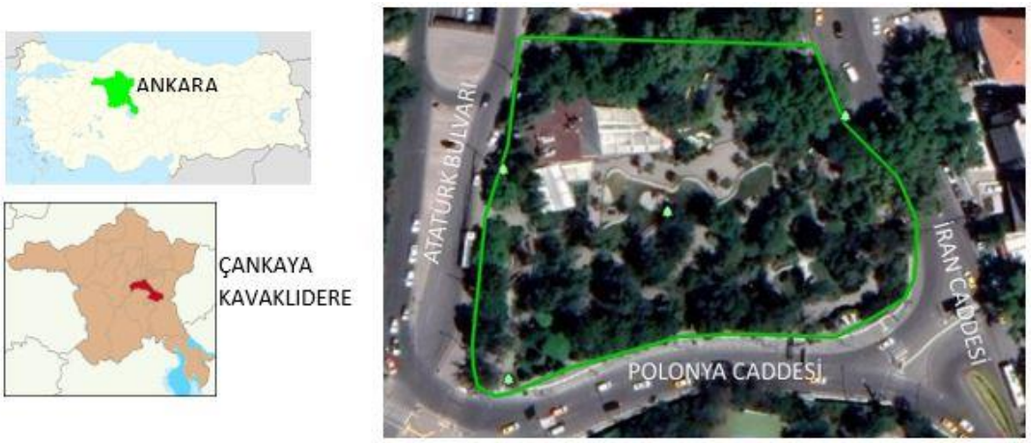
Kentsel açık yeşil alanlardaki sosyal aktivitelerin çoğunluğunu durağan ya da pasif aktiviteler oluşturmaktadır (Woolley 2003, Gehl 2010, Chen ve ark. 2016). Kentsel açık yeşil alanlarda en yoğun gerçekleştirilen etkinlikler sohbet etme, çevreyi, doğayı ve insanları seyretme olup bu etkinlikleri kullanıcılar oturarak ya da ayakta gerçekleştirmektedirler (Project for Public Space 2000, Francis 2003, Gehl 2010, Gehl 2011). Yapılan çalışmalarda, açık yeşil alanlarda en yoğun gerçekleştirilen aktivitenin oturma olduğu ortaya konulmuştur (Mumcu ve Yılmaz 2016, Sakıcı 2020, 2023). Chen ve arkadaşları (2016) dış mekânda yapılan aktiviteleri gözlemlemiş ve çalışma sonucunda sadece oturma aktivitesinin tüm aktivitelerin %15'ini oluşturduğu diğer aktivitelerin birçoğunun da oturarak gerçekleştirildiğini ortaya koymuştur. Gehl (1987) ve Spooner (2014) açık mekânlarda vakit geçirmenin ancak oturma imkânları olan yerler olduğunda mümkün olduğunu ve iyi oturma düzeninin büyük önem taşıdığını belirtmektedir.

Kentsel açık yeşil alanlarda çok sayıda oturma seçeneği bulunmaktadır. Oturma seçeneklerinden en yaygın kullanılanları, sabit oturma yerleri, banklar, sandalyeler, tabureler, oturma duvarları ve oturma basamakları (amfi) olarak belirtilmektedir. Buna ek olarak, tasarımcı tarafından bu amaç için tasarlansın veya tasarlanmasın, başka öğeler veya elemanlar da genellikle oturma öğeleri olarak kullanmaktadır. (Main ve Hannah 2010). Bank ve sandalye gibi birincil oturma düzeninin yanı sıra özellikle oturma ihtiyacının fazla olduğu durumlarda merdivenler, kaideler, taşlar, sınır elemanları ve alçak duvarlar gibi ikincil oturma düzeni de oturma etkinliği amacıyla kullanılmaktadır (Gehl 2011, Mumcu ve Yılmaz 2016, Sakıcı 2020). Mekân içerisindeki oturma donatılarının konumu, çevresi, geniş görüş açısı sunması, korunaklı olması, yapısı, biçimi, boyutu kulanım tercihi üzerinde etkin rol oynamaktadır (Mumcu ve Yılmaz 2016, Sakıcı 2020). Dolayısıyla kentsel açık yeşil alanlarda hem kentlinin dinlenme ve oturma ihtiyaçlarını karşılayacak hem de halkın alan kullanımını çeşitlendirebilecek şekilde aktivite alanlarına yer verilmelidir (Tırnakçı 2020). Bu gerçeklerden hareketle bu çalışma kapsamında Ankara'nın sembolü haline gelmiş ve oturma etkinliğinin yoğun olarak gerçekleştirildiği Kuğulu park ele alınmış ve bu park alanındaki oturma alanları incelenmiştir. Çalışmada park alanı içerisindeki oturma alanlarının farklılıkları ve sunduğu olanaklar, kullanıcıların tercihleri ve bu tercihler üzerinde hangi kriterlerin etkili olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuçlar, oturma alanları düzenlenirken hangi kriterlere dikkat edilmesi gerektiğini, alanın konumu ve görüş açısının tercih üzerindeki etkisini ve alanı oluşturan mekânsal öğe ve bileşenlerin önemini ortaya koyacak ve gelecek araştırmalara ve tasarımlara kaynak oluşturacaktır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma Alanı

Çalışma alanı olarak seçilen Kuğulu Park, Ankara'nın tarihi parklarından bir tanesi olup erişimi kolay ve yoğun kullanımlı bir parktır. Ankara'nın en nezih semtlerinden biri olan Çankaya'da Kavaklıdere mahallesinde yer almaktadır. Park, İran Caddesi, Atatürk Bulvarı ve Polonya Caddesi'nin arasındadır (Şekil 1).

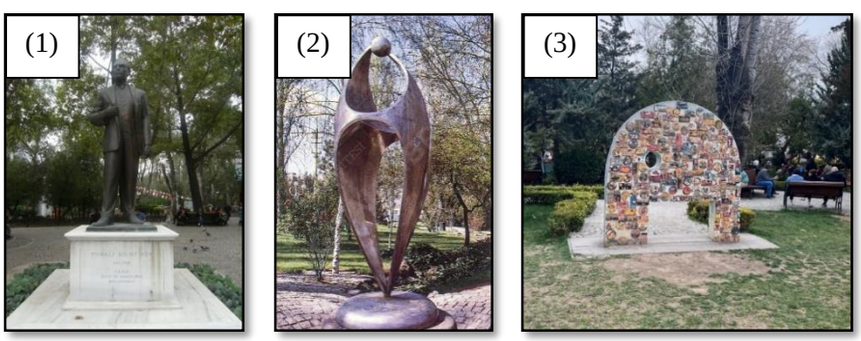

Şekil 1. Kuğulu Park'ın konumu

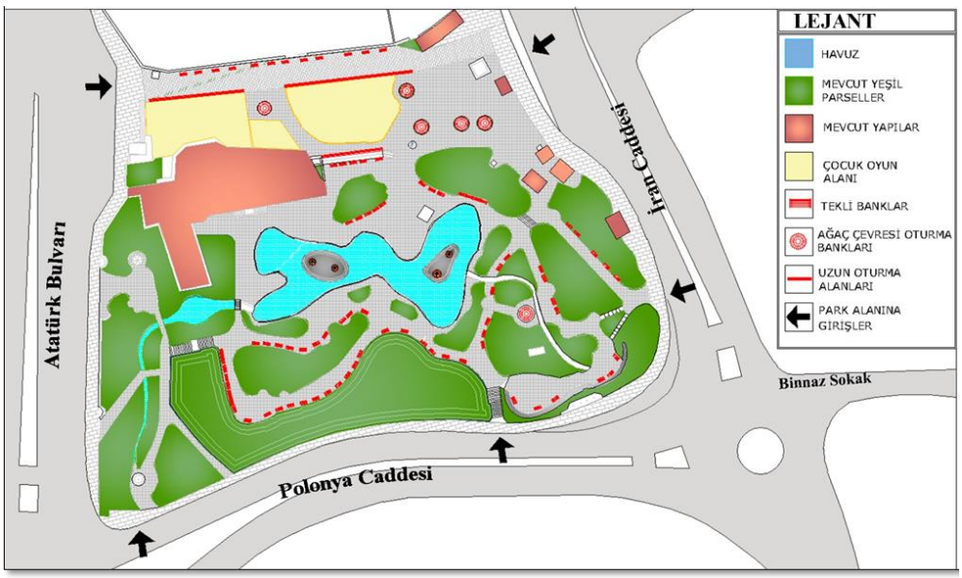
Park bugünkü halini almadan önce içinden dere geçen kavaklık bir alandı. Kavaklıdere Çayı bölgede zayıflayarak bir göle dönüşmüş, 1958 yılında burası Ankara Belediyesi tarafından park haline getirilmiştir. Kurulduğu yıllarda, Viyana Belediyesi tarafından hediye edilen nadide kuğular nedeniyle, adı Kuğulu Park olarak anılmaya başlamıştır. Başlangıçta pek ilgi görmeyen park, 1973-1977 yılları arasında Ankara Belediye Başkanlığını yürüten Vedat Dalokay zamanında yapılan özel bir yenilenme çalışmasından sonra popüler olmuştur (Resuloglu 2011).

Kuğulu Park'ın Atatürk Bulvarı, Polonya Caddesi ve İran Caddesi'nden olmak üzere farklı pek çok noktadan girişi bulunmaktadır. Nirengi noktası olma özelliği gösteren bu park bahsedilen caddeler arasında geçiş noktası olma özelliği gösterip aynı zamanda kullanıcılarına dinlenme, oturma, seyir vb. imkânı sunmaktadır (Gürer ve Uğurlar 2017). Kuğulu Park birinci derece doğal sit alanı olup, 7 bin 743 m² alana sahiptir (URL-1). Bu alanın 3615 m²'lik alanı yeşil alan olarak çözümlenmiş olup alan içerisinde ağaç, çalı ve yer örtücü olmak üzere yaklaşık 30 farklı tür tespiti yapılmıştır. Kuğuları, kazları, ördekleri, tavukları ve oldukça kalabalık olan güvercinleriyle birlikte, parkta, bilinen 24 kuş türü bulunmaktadır.

Ankara merkezde yer alan bu park, muhteşem tabiatı ve ev sahipliği yaptığı kuğuları ile şehir dışından gelenlerin mutlaka görmek istedikleri bir durak olmanın haricinde Ankaralıların da stres attıkları, şehir içinde orman havası soludukları bir noktadır (Gürer ve Uğurlar 2017). Park içerisinde dinlenme alanları, çocuk oyun alanı, kafeterya, kuğu ve ördeklerin bulunduğu havuz ve yeşil alan yer almaktadır. Parkın farklı noktalarında konumlanan Ümit Öztürk'ün Tunalı Hilmi Heykeli, Muzaffer Ertorun'a ait Öpüşenler Heykeli ve 23 Nisan Heykeli olmak üzere üç sanatsal çalışma yer almaktadır (Şekil 2). Parkın mevcut durumu ve alanda oturma amacıyla kullanılan donatıların konumları Şekil 3'te görülmektedir.

Şekil 2. Parkın içerisindeki vurgu noktaları (1) Tunalı Hilmi Heykeli, (2) Öpüşenler Heykeli, (3) 23 Nisan Heykeli

Şekil 3. Çalışma alanı ve alanda oturma amacıyla kullanılan oturma donatılarının konumu

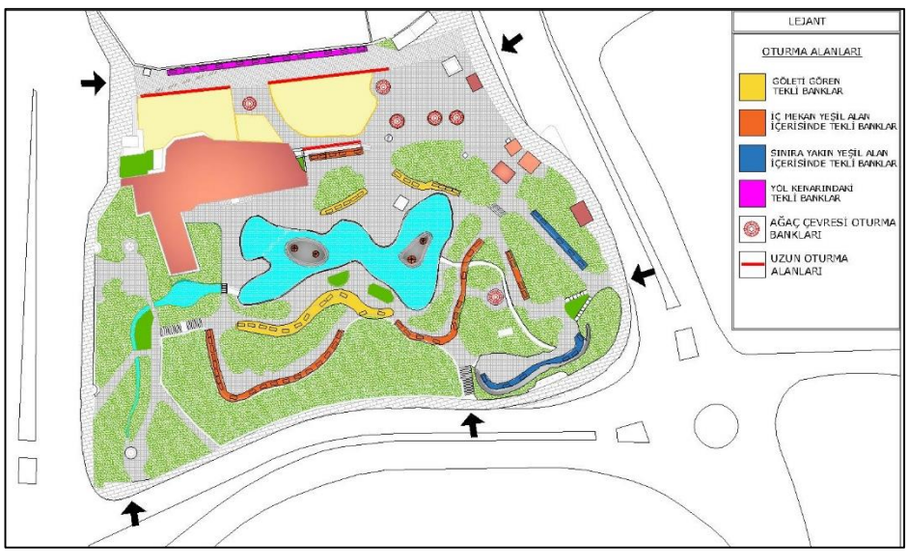
Kullanıcıların Kuğulu Park'taki Oturma Alanı Tercihlerinin Belirlenmesi

Çalışma kapsamında oturma etkinliğinin yoğun olarak gerçekleştirildiği Kuğulu parktaki oturma alanları incelenmiştir. Parktaki oturma donatı farklılıklarının, konumunun ve görüş açısının tercihler üzerinde etkili olabileceği varsayımından yola çıkarak oturma birimleri özelliklerine göre gruplandırılmıştır. Çalışma alanı içerisindeki tüm mekânsal öğe ve bileşenlerin incelenmesi sonucunda alan içerisinde oturma amacıyla kullanılabilecek 7 farklı özellik gösteren oturma donatısı belirlenmiştir. Bu belirlenen donatılar (1) Göleti gören banklar, (2) İç mekan da yeşil alan içerisindeki banklar, (3) Sınıra yakın yeşil alan içerisindeki banklar, (4) Yol kenarındaki banklar, (5) Ağaç çevresi oturma bankı, (6) Uzun tek sıra oturma donatıları ve (7) Çim ve ağaç altı serbest oturma alanları olup bu donatıların alan içerisindeki görselleri Şekil 4'te görülmektedir.

Şekil 4. Park alanı içerisinde farklı özellik gösteren oturma mekanları

Çankaya Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden temin edilen vaziyet planı üzerine 7 farklı özellik gösteren oturma amacıyla kullanılan mekânsal öğe ve bileşenlerin park alanı içerisindeki konumları işaretlenmiştir (Şekil 5). Çim ve ağaç altı serbest oturmalar herhangi bir donatı barındırmadığı için plan üzerinde gösterilememiş yeşil alanların tamamı bu amaç için oturma amacıyla kullanılabilmektedir. Bu harita çalışma alanındaki farklı oturma birimi dağılımlarını göstermekte ve ankette kullanıcıların bu oturma alanlarını algılayabilmelerini kolaylaştırmaktadır.

Şekil 5. Farklı oturma alanlarının alan içerisindeki dağılımları

Kullanıcıların hangi alanlarda oturma etkinliklerini gerçekleştirdikleri, oturma etkinliğini tercih etmesinde nelerin etkili olduğunu belirleyebilmek için alan içerisinde oturma etkinliği yapan kişilerle birebir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Genel araştırma yöntemleri ve sosyal bilimler literatüründeki yaygın uygulamalara bağlı olarak genelleme yapılmak istendiğinde küçük popülasyonlar için mahalle ölçeği çalışmalarında topluluk üyeleri ile yapılan anketlerde minimum 30-50 kişilik örneklemler kullanıldığı, yerel parklarda minimum 50-100 kişilik örneklemlerin kullanıldığı (Israel ve ark. 1998), büyük popülasyonlu alanlar için ise genellikle 100-400 katılımcı ile anket çalışmaları yürütüldüğü görülmektedir. Bu verilerden hareketle parktaki oturma alanlarını değerlendirmek için 100 kişi ile anket çalışması yapılmasına karar verilmiştir. Ankete katılanlar alan kullanıcılarından, gönüllülük esasına göre rastgele seçilmiştir. Parkta oturma eylemi gerçekleştirilebilecek alanları kullanıcılara hatırlatabilmek için farklı karakter özelliği gösteren oturma alanlarının fotoğraflarından (Şekil 4) ve vaziyet planı üzerindeki yerlerini gösteren haritadan (Şekil 5) yararlanılmış, anket uygulama sırasında gönüllü katılımcılara oturma alanlarının fotoğrafları ve plan üzerindeki konumları gösterilmiştir. Anket 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kullanıcıların cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi gibi demografik özellikleri, ikinci bölümde Kuğulu parkı ne sıklıkta kullandıkları, alana kimlerle geldikleri ve burada zaman geçirdikten sonra kendilerini nasıl hissettikleri araştırılmıştır. Üçüncü bölümde ise kullanıcıların bu park alanını tercih etme sebepleri, park alanındaki beğenmedikleri ve değiştirmek istedikleri özellikler sorgulanmıştır. Dördüncü bölümde, oturma etkinliği gerçekleştirmek istedikleri alanın hangi özelliğine bağlı olarak bu alanı tercih ettiklerini belirleyebilmek için 12 alan özelliği belirlenmiş ve bu özelliklere önem düzeyine bağlı olarak 1'den 12'ye kadar puan vermeleri istenmiştir. Değerlendirmede her bir alan özelliğinin önemi ona verilen toplam puan ortalamasıyla belirlenmiş ve katılımcıların hangi alan özelliğini daha çok önemsediği ortaya konulmuştur. Ayrıca oturma donatısı tercihlerinde hangi kriterlerin önemli olduğunu belirleyebilmek için bu bölümde alanda bulunan 7 farklı oturma donatısı için ayrı ayrı değerlendirme yapmaları

istenmiş ve tercihte etkili olan kriterleri işaretlemeleri istenmiştir. Beşinci ve son bölümde ise, alan içerisinde oturma eylemi gerçekleştirmek istediklerinde oturma donatısının konumunun önemi olup olmadığı ve her geldiklerinde aynı donatıyı mı tercih ettikleri sorgulanmıştır. Ayrıca alana geliş şeklinin (tek, ikili ya da grup) donatı tercihinde etkisi olup olmadığı ve biçimsel olarak hangi donatıları tercih ettikleri de sorulmuştur. Son olarak belirlenen yedi farklı oturma alanının hangisini daha çok tercih ettikleri sebepleriyle birlikte irdelenmiştir.

Tüm bu parametreler dikkate alınarak sonuçlar analiz edilmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır. Ankete katılan 27 kişinin anket cevaplarında tutarsızlık olduğu için bu kişiler çalışma dışına çıkarılmış ve çalışma 73 kişinin anket verileri üzerinden yapılmıştır. Sonuçlar, oturma alanları düzenlenirken hangi kriterlere dikkat edilmesi gerektiğini, alanın konumu ve görüş açısının tercih üzerindeki etkisini ve alanı oluşturan mekânsal öğe ve bileşenlerin önemini ortaya koyarak gelecek araştırmalara ve kentsel peyzaj tasarımlarına kaynak oluşturacaktır.

BULGULAR

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kuğulu parkın oturma amacıyla kullanılabilirliği ve kullanıcı tercihlerini belirleyebilmek için yapılan anket çalışmasına 100 alan kullanıcısı katılmış ancak 27 ankette tutarsızlık tespit edildiği için bu anketler devre dışı bırakılarak çalışma 73 alan kullanıcısının cevapları üzerinden yürütülmüştür. Ankete katılanların yarısına yakını (%53.4) erkeklerden oluşmakta olup, katılımcıların %57.5'i 18-30 yaş aralığında gençlerdir. Eğitim düzeyleri açısından incelendiğinde ise katılımcıların %78'e yakını üniversite mezunu olduğu görülmektedir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Demografik özellikler		%	Demografik özellikler		%
Cinsiyet	Kadın	46.6	Eğitim düzeyi	İlkokul	-
	Erkek	53.4		Ortaokul	1.4
Yaş	<18 (çocuk)	2.7		Lise	11
	18-30 (genç)	57.5		Üniversite	78.1
	30-50 (olgun)	32.9		Lisansüstü	9.6
	50 ve üstü (yaşlı)	6.8			

Park Alanının Kullanım Potansiyeli

Park alanını kullanım sıklığını, kiminle kullandığını ve kullandıktan sonra meydana gelen değişimleri belirleyebilmek için sorulan soruların değerlendirme sonuçları Çizelge 2'de görülmektedir. Katılımcılara alana ne sıklıkla geldikleri sorulduğunda; kullanıcıların büyük bir çoğunluğu (%68.5) yılda birkaç kez alana geldiğini beyan etmişlerdir. Park alanına kiminle geldikleri sorulduğunda; katılımcıların yarısına yakını (%45.2) grup olarak geldiğini belirtmiştir. Parkta vakit geçirdikten sonra ruh hallerinde bir değişiklik olup olmadığı sorulduğunda ise kullanıcıların %69.9'u kendilerini fiziksel ve psikolojik olarak rahat ve huzurlu hissettiğini belirtmişlerdir. Kullanıcıların sorulara verdiği tüm yanıtlar Çizelge 2'de görülmektedir.

Çizelge 2. Katılımcıların park alanını kullanım potansiyeli

	Kuğulu Parkın kullanım değerlendirmesi	%
Bu parka ne sıklıkla gelirsiniz?	Her gün	-
	Haftada birkaç kez	9.6
	Ayda birkaç kez	21.9
	Yılda birkaç kez	68.5
Bu parka kiminle ya da nasıl geldiniz?	Tek başına	15.1
	İki kişi	39.7
	Grup olarak	45.2
Bu parkta vakit geçirdikten sonra kendinizi psikolojik ve fiziksel açıdan rahatlamış ve huzurlu hissediyor musunuz?	Evet	69.9
	Hayır	5.5
	Değişiklik Olmuyor	24.6

İnsanların yoğun olarak bu parkı tercih etmesinin sebepleri sorulduğunda, katılımcıların %43.8'i erişiminin rahat olması, %34.2'si su varlığının olması, %32.9'u insanların yoğun bulunduğu bir noktada olması, %3.5'i çevrede benzer açık yeşil alanların bulunmaması, %31.1'i yeşil alan yoğunluğunun fazla olması, %30.1'i yaban hayatının olması ve %27.1'i şehrin yoğun gürültüsünden uzaklaşma isteğini karşılamasından dolayı Kuğulu parkın tercih edildiği ortaya çıkmıştır (Çizelge 3).

Parkta beğenmedikleri ya da hoşlanmadıkları özellikler sorulduğunda katılımcıların %53.4'ü parkın çok kalabalık olması, %46.6'sı oturacak yer bulunamaması, %42.5'i kent gürültüsü,%16.4'ü bakımsızlık, %11'i kent mobilyalarının birbirleriyle ve çevreyle uyumsuz olması ve sadece %2.7'si kendini güvende hissedememe olarak değerlendirmiştir (Çizelge 3).

Katılımcılara parkta değiştirilmesini istedikleri özellikler sorulduğunda %47.9'u park alanını büyütme, %28.8' yeşil alan miktarını arttırma ve farklı renk özelliği gösteren bitkisel veya yapısal elemanlarla desteklemek, %23.3'ü su varlığını arttırma ve kent mobilyalarını değiştirme olarak yanıtlamışlardır. Katılımcıların sadece %19.2'si parktan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Sorulan sorulara verilen tüm cevaplar Çizelge 3'te görülmektedir.

Çizelge 3. Kullanıcıların park ile ilgili görüşleri

Kuğulu Parkı tercih etme nedenleri	**%**
Erişimin rahat olması	43.8
Yeşil alan yoğunluğunun fazla olması	31.1
Su varlığının olması	34.2
Yaban hayatının (kedi, köpek, kuş, kuğu, kelebek) olması	30.1
Şehrin yoğun gürültüsünden uzaklaşma isteği	27.4
Çevrede benzer açık yeşil alanların bulunmaması	31.5
İnsanların yoğun kullandığı bir noktada olması	32.9
Kuğulu Parkı'n beğenilmeyen özellikleri	**%**
Çok kalabalık olması	53.4
Oturacak yer bulunamaması	46.6
Kent gürültüsü	42.5
Bakımsızlık	16.4
Kent mobilyalarının çevreyle ve birbirleriyle uyumsuz olması	11
Kendini güvende hissedememe	2.7
Kuğulu Park'ta değiştirmek istedikleri özellikler	**%**
Park alanını büyütme	47.9
Farklı renk özelliği gösteren bitkisel veya yapısal elemanlarla desteklemek	28.8
Yeşil alan miktarını arttırmak	28.8
Su varlığını arttırmak	23.3
Kent mobilyalarını değiştirmek	23.3
Parktan memnunum	19.2
Teknolojik gelişmelerin (şarj edebilme, güneş enerjisinden yararlanma…) uygulanması	13.7
Herkes için erişilebilir olmasını sağlamak	9.6

Kullanıcıların Oturma Alanlarını Tercih Ederken Dikkate Aldığı Alan Özellikler

Kullanıcı oturma eylemini gerçekleştirmek istediğinde tercih ettikleri alan özelliklerini ortaya koymak için 12 farklı mekan özelliği belirlenmiş ve önem sırasına göre 1'den 12'ye kadar bir puan vermeleri istenmiştir. Kullanıcıların nasıl bir mekanda oturmayı tercih ettikleri ve bu mekanın özelliklerine verdikleri toplam puanlar Çizelge 4'te görülmektedir. Birinci sırada 687 puanla görsel hâkimiyeti yüksek, manzaraya imkân veren alanlarda, 625 puanla ikinci sırada sessiz ve sakin bir ortam sağlayan alanlarda, üçüncü sırada 575 puanla görünmeden rahatça görebildiği alanlarda, dördüncü sırada 538 puanla doğal kokuları (çiçek, çim, toprak) algılayabildiği alanlarda ve beşinci sırada 528 puanla su, kuş, yaprak sesi gibi doğal sesleri duyabildiği alanlarda oturma etkinliklerini gerçekleştirmeyi tercih ettiklerini beyan etmişlerdir. "Bu park alanında isteğinize uygun

oturma alanı var mı?" sorusuna kullanıcıların sadece %13.7'si yok ve ancak %63'ü yetersiz yanıtını vermiştir. Katılımcılar oturma donatısı tercihinde önemsedikleri ilk üç kriter olarak rahat ve konforlu olması (%63), arkalıklı olması (%54.8) ve bakımlı olması (%52.1) seçeneklerini tercih etmiş, kolçaklı olması en az tercih edilen (%9.6) seçenek olmuştur. Sorulara verilen tüm yanıtlar Çizelge 4'te görülmektedir.

Çizelge 4. Oturma etkinliği için tercih edilen alanların özellikleri ve donatı tercihleri

Oturma etkinliği için tercih edilen alan özellikleri	**∑ Puan**	**Ort**
Görsel hâkimiyeti yüksek, manzaraya imkân veren alanlarda	687	9.41
Sessiz ve sakin bir ortam sağlayan alanlarda	625	8.56
Görünmeden rahatça görebildiğim alanlarda	575	7.88
Doğal kokuları (çiçek, çim, toprak) algılayabildiğim alanlarda	538	7.37
Su. kuş, yaprak sesi gibi doğal sesleri duyabildiğim alanlarda	528	7.23
İnsan aktivitelerini izleyebileceğim alanlarda	507	6.95
Suya (havuz, gölet) yakın alanlarda	488	6.68
Yeşil alan içerisinde ağaç altındaki alanlarda	442	6.05
Yapay eleman yerine doğal elemanların hâkim olduğu alanlarda	399	5.47
Yaban hayatını (kedi, köpek, kuş, kuğu, kelebek) izleyebileceğim alanlarda	342	4.68
Sıradan olmayan gizemli alanlarda	289	3.96
Özel çekici elemanlara yani sanat çalışmasının olduğu alanlarda	274	3.75
Oturma donatıları için belirlenen kriterler	**n**	**%**
Rahat ve konforlu olması	45	63.0
Arkalıklı olması	40	54.8
Bakımlı olması	38	52.1
Masalı olması	16	21.9
Oturma zemini genişliği	15	20.5
Malzemesinin çevre koşullarına uygun olması	9	12.3
Kolçaklı olması	7	9.6

Ayrıca katılımcıların %64.4'ü alandaki oturma alanlarının estetik, işlevsellik, algılanabilirlik ve erişilebilirlik açısından yeterli olmadığını ve %69.9'u oturma mekânlarının mahremiyet, kişisel alan sınırlarını korumadığı düşündüklerini belirtmiş ve park alanındaki oturma birimleri arasındaki mesafeyi katılımcıların %49.3'ü uygun bulmadığını ifade etmişlerdir.

Çalışma kapsamında park alanı içerisinde belirlenen 7 farklı oturma alanı içerisinde kullanıcıların en çok tercih ettikleri oturma alanları sorgulanmıştır. Kullanıcıların %58.9'u göleti gören tekli bankları, %34.2'si çim ve ağaç altı alanları , %24.7'si ağaç çevresi oturma banklarını, %23.3'ü ise iç mekanda yeşil alan içerisindeki oturma banklarını oturma amacıyla daha çok tercih ettiklerini belirtmiştir. Oturma için belirlenen diğer seçenekler daha düşük oranda tercih edilmiştir (Çizelge 5). Oturma etkinliği için bu alanları tercih etme nedenleri sorulduğunda ise, katılımcıların %50.7si manzara güzelliğinden dolayı, %47.9'u doğanın içinde hissetme imkanı sunmasından dolayı ve %38.4'ü görsel hakimiyet sunmasından dolayı bu oturma alanlarını tercih ettiklerini belirtmiştir. Bu alanları tüm tercih etme sebepleri ve bu sebepleri tercih etme oranları Çizelge 5'te görülmektedir. Katılımcılara oturma alanlarının hangi bölgelerde olmasını istedikleri sorulduğunda katılımcılar oturma mekanlarının yeşil alan içerisinde (%67.1) ve göle yakın konumlarda (%61.6) olmasını istediklerini belirtmişlerdir (Çizelge 5).

Katılımcıların park alanına tek, ikili ya da grup olarak geldiklerinde oturma donatısı tercihinde bir değişim olup olmadığı sorgulanmış ve kişi sayısının tercihleri üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Alan kullanıcıları parka tek geldiklerinde %91.8 oranında tek sıralı oturma donatısını tercih ettiği, iki kişi geldiklerinde %43.8 oranında uzun oturma donatılarını tercih ettiği ve grup olarak geldiklerinde %74 oranında dairesel oturma donatılarını tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Alan kullanıcılarının o anki ruh hali ve isteğinin %38.40 oranında oturma alanı tercihinde etkili olduğu, genelde aynı yeri tercih etme ya da farklı yerleri tercih etme isteklerinin daha az etkili olduğu belirlenmiştir (Çizelge 5).

Çizelge 5. Oturma alanı seçeneklerinin tercih edilme sebepleri ve etkili olan faktörler

En çok oturmayı tercih ettiğiniz alan hangisi	**%**
Göleti gören banklar	58.9
İç mekanda yeşil alan içerisindeki banklar	23.3
Sınıra yakın yeşil alan içerisindeki banklar	11
Yol kenarındaki banklar	2.7
Ağaç çevresi oturma bankı	24.7
Uzun tek sıra oturma donatıları	5.5
Çim ve ağaç altı serbest oturma alanları	34.2
Bu alanı tercih etme sebebi	**%**
Manzara güzelliği	50.7
Doğanın içerisinde hissetme imkanı sunması	47.9
Görsel hâkimiyet sağlaması	38.4
Bulunduğu ortam	37
Rahat ulaşılabilir olması	21.9
Yalnız kalma imkanı sunması	20.5
Rahat, konforlu, çekici ve davetkâr olması	17.8
Sosyalleşme imkânı sağlaması	17.8
İnsanları gözlemleyebilme şansı vermesi	15.1
Geniş görüş imkanı sunması	13.7
Kendini güvende hissetme ya da psikolojik açıdan güvenlilik hissi	9.6
Güneşlenme imkânı sağlaması	8.2
Yola yakın olması	8.2
Oturma mekânlarının alan içerisinde hangi bölgede olması isteniyor	**%**
Yeşil alan içerisinde	67.1
Göle yakın	61.6
Park sınırına yakın	9.6
Yola yakın	5.5
Tek gedildiğinde oturma donatısı tercihi	**%**
Tek sıralı	91.8
Dairesel	5.5
Uzun	2.7
İki kişi geldildiğinde oturma donatısı tercihi	**%**
Tek sıralı	28.8
Dairesel	27.4
Uzun	43.8
Grupla halinde gidildiğinde oturma donatısı tercihi	**%**
Tek sıralı	1.4
Dairesel	74
Uzun	24.6
Her gidişte oturma içinaynı ya da farklı yerlerin tercih edilme durumu	**%**
Aynı yerleri tercih ederim	17.80
Farklı yerleri tercih ederim	27.40
Ruh halime ve isteğime göre değişir	38.40
Tercih ettiğim oturma alanının dolu olmasına göre değişir	16.40

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Kentsel açık alanlar, kentsel yaşam kalitesini yükselten, kentlere estetik, rekreasyonel, psikolojik, çevresel ve sosyal açıdan olumlu katkı sağlayan önemli alanlardır. Kentsel açık yeşil alanların halk tarafından rekreasyonel açıdan en çok kullanılan bileşenlerinden biri parklardır. Parklar kullanıcılara hem dinlenme hem manzara izleme imkanı sunmakta hem de alanın özelliklerine göre farklı aktivitelerin yapılmasına olanak tanımaktadır. Parklarda gerçekleştirilen etkinliklerin büyük bir çoğunluğunu oturma oluşturmaktadır. Ancak oturma etkinliğinin amacı değişebilir. İnsanlar çevresindeki diğer canlıları seyretme amacıyla, suyu, mimari elemanları, manzarayı veya doğal oluşumları gözlemleme amacıyla, doğayla iç içe olma amacıyla, kitap okuma, bir şeyler yeme içme, sosyalleşme ya da kendini dinleme, iç aleme yolculuk amacıyla parklarda oturma eylemini gerçekleştirebilir. Her farklı amaç için oturma alanı tercihleri ve beklentileri değişir. Oturma alanları bireylerin üst düzey sosyal etkileşime girmeleri için fırsatlar sunar (Crankshaw 2009, Farida 2013). Araştırmalar sosyal aktivite alanlarında bekleme, oturma, yaslanma ve dinlenme gibi durağan etkinliklerin varlığının o alanın kullanımını etkilediğini ve alanın canlılığını ortaya koyduğunu belirtmektedir.

İnsanların mekanı nasıl kullandıklarını anlayabilmek gelecek tasarımlarımızın şekillenmesinde etkindir (Abu-Ghazzeh 1999). Dış mekan kullanımına teşvik etmek için tasarımcıların neyin gerekli olduğunu ya da neyin yeterli olduğunu bilmeleri oluşturulan tasarımın canlılığını sağlayabilmek için oldukça önemlidir. Mekanın fiziksel özellikleri, dış mekan aktivitelerinin kapsamını ve karakterini etkilemekte ve sosyal etkileşime teşvik etmektedir (Farida 2013). Mekanın fiziksel özelliğini oluşturan mekânsal öğe ve bileşenlerin mekanda sosyal iletişimi etkileyebileceğini Spooner (2014) belirtmiş, Gehl (2011) mekanın fiziksel kalitesi ile sosyalleşme derecesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur. Sosyal faaliyetler dış çevreye ve o mekanın kalitesine bağlı olarak gerçekleştirilir. Çevre kişiyi sosyal faaliyete yönlendirir (Mumcu ve Yılmaz 2016, Sharif 2022). Bu çalışmada Ankara'nın simgesi haline gelmiş, ulaşım ve erişimi rahat ve yoğun kullanıma sahip olan Kuğulu Park'ta gerçekleştirilmiştir. Kuğulu Parkın oturma alanları ele alınmış ve bu alanların hangilerinin, kimler tarafından, ne sebeple tercih edildiği detaylı bir şekilde araştırılmaya çalışılmıştır. Park kullanıcılarının oturma alanlarından beklentileri, bu alanları yeterli bulup bulmadıkları, oturma alanı tercihleri, tercihlerini etkileyen faktörler, tercih nedenleri, bu alanları kullandıktan sonra ruh halleri üzerinde meydana gelen değişimler bu çalışma ile ortaya koymaya çalışılmıştır. Bu konuda derinlemesine ve detaylı yapılan çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Bu durum çalışmanın özgün değerini ortaya koymaktadır. Park alanlarındaki oturma alanlarının tasarımı ile ilgili detaylı bir araştırma ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma ile oturma alanlarının tasarım sürecinde birçok faktörün dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Çalışmada park alanındaki oturma alanlarını değerlendiren kişiler, genelde 18 yaşından 50 yaşına kadar genç ve olgun olarak ifade edebileceğimiz çoğunluğu üniversite mezunu olan kültür düzeyi yüksek kullanıcı kesimini oluşturmaktadır. 50 yaş üstü ve 18 yaş altı kullanıcı kesimi oldukça düşük düzeydedir. Bu durum farklı demografik özelliklere sahip kullanıcı kesiminin farklı sonuçlar ortaya koyabileceğini gösterebilir. Çalışma sonuçları gençlerin görüşlerini ortaya koymakta olup, ilerleyen çalışmalarda farklı yaş grubundan ve farklı kültür seviyesinden insanlarla benzer çalışmalar yapılıp değişimler ortaya koyulabilir. Çalışmaya katılan kullanıcıların büyük bir çoğunluğu parka tek başına gelmektense iki kişi ve grup olarak gelmeyi tercih ettiklerini ve yılda birkaç kez parka geldiklerini ve parkı kullandıktan sonra rahatlamış ve huzurlu hissettiklerini belirtmişlerdir. Kullanıcılar bu park alanını en çok erişimin rahat olmasından kaynaklı olarak tercih ettiklerini belirtmiş ve sırasıyla park alanı içerisindeki su varlığı ve içerisinde kuğuların bulunması, çevrede bu kalitede açık yeşil alanların bulunmaması, park içerisindeki yeşil alan yoğunluğunun fazla olması ve şehir gürültüsünden uzaklaşabilme imkanı sunmasının parkın tercih edilmesinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların yaklaşık %20'sinin park alanından memnun olduğu diğer kullanıcıların ise parkın kalabalık olması ve oturacak yer bulunamamasından kaynaklı özellikle park alanının büyütülmesi, yeşil alan miktarının artırılması ve farklı renk özelliği gösteren bitkisel ve yapısal elemanlarla desteklenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu değişimlerin alan kullanımını ve kullanımdan sonra kişi üzerinde yaratacağı etkileri pozitif yönde etkileyeceği ve memnuniyet düzeyinde artış sağlayacağı görülmektedir.

Çalışmada oturma etkinliğini gerçekleştirecekleri alanlarda öncelikle önem verdikleri alan karakter özellikleri belirlenmiştir. Sonuçlara göre önem sırasına göre, öncelikle görsel hâkimiyeti yüksek, manzaraya imkân veren, sessiz ve sakin ve görünmeden rahatça görebildikleri (görsel korunma) ve ayrıca doğal kokuları (çiçek, çim, toprak) ve doğal sesleri (su, kuş, rüzgar, yaprak sesi) algılayabildikleri alanlarda insanların oturma etkinliğini gerçekleştirmeyi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar birçok araştırma sonucunda da görülmektedir. Appleton, görsel hakimiyeti yüksek ve görsel korunması orta olan alanların oturma etkinliği için daha çok tercih edildiğini 1975 yılında yapmış olduğu çalışma ile ortaya koymuş ve o yıldan sonra yapılan bir çok çalışma bu sonuçları destekler nitelikte sonuçlar ortaya koymaktadır (Mumcu ve ark. 2010).

Oturmak için tercih edilen donatı elemanlarının, öncelikle rahat ve konforlu olması ve sırasıyla arkalıklı ve bakımlı olması bu donatıların oturma amacıyla tercih edilme oranını artırdığı çalışmada ortaya çıkmıştır.

Donatı farklılıklarının mekan kullanıcısı üzerinde etkili olduğu birçok araştırmayla ortaya konulmuştur. Gehl ve Svarre (2013) oturma donatılarının değişiminin kullanım üzerindeki etkisini araştırmış ve donatı değişimi ile kullanıcı sayısının iki kat arttığını ortaya koymuştur. Gehl (2010) ve Swart ve arkadaşları (2009) yaptıkları çalışmalarında yetişkin ya da orta yaş grubunun oturma donatısı tercihinde daha seçici oldukları kolçaklı, arkalıklı, konforlu oturma donatılarını tercih ettiklerini belirlemiştir. Ancak gençlerin ve çocukların her yerde ve her şeyin üstünde oturabildikleri bu faktörlerin tercihlerinde etkili olmadıkları ortaya çıkmıştır (Gehl 2010). Hadavi ve arkadaşları (2015) ve Cooper Marcus ve Francis (1998) çalışmalarında metal ya da beton banklara göre ahşap bankların daha çok tercih edildiğini belirtmişlerdir. Bizim çalışmada yaşlı grubu sayısı çok az olduğu için ve genç kullanıcı grubunun yoğunlukta olmasından kaynaklı oturma donatısının kolçaklı olması ya da malzeme tercihi kullanıcılar tarafından çok önemsenmemiştir. Bu açıdan çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Çalışma kapsamında park alanı içerisinde farklı karakter özelliği gösteren 7 farklı oturma alanı belirlenmiştir. Oturma alanlarının özellikle manzara güzelliği sunması, kendini doğanın içinde hissetme imkanı ve görsel hakimiyet sunmasından dolayı kullanıcılar en çok göleti gören tekli oturma banklarını ve sırasıyla çim ve ağaç altı alanları ve ağaç çevresi oturma banklarını oturma amacıyla daha çok tercih etmişlerdir. Oturma için belirlenen diğer seçenekler daha düşük oranda tercih edilmiştir. Görsel hakimiyeti yüksek olan oturma konumları göle yakın parkın merkezi konumunda yer alan ve bankların yoğun olduğu orta alandır. Bu oturma konumlarının alan içindeki yerleri incelendiğinde manzaranın hiçbir engel olmadan kesintisiz izlenebildiği ön kısımlar olduğu görülmüştür. Bu çalışmada manzara güzelliği, oturma alanlarının görsel hakimiyet ve doğanın içerisinde hissetme imkanı sunması alan kullanımını ve memnuniyeti arttırdığı ortaya çıkmıştır. Gehl (1987) oturma yerlerinin tercihini bu alanların yönlenmeleri ve manzarasının etkilediğini ortaya koymuştur. Alanda olup bitenleri görebilme imkanı oturma konumlarının seçiminde önemli bir faktördür. Çevredeki etkinliklerin kesintisiz görüş alanını sunan korunmuş bir oturma yeri bu avantajları sunmayan yerlerden daha popüler olduğunu Appleton (1975) ortaya koymuştur. Yine Cooper Marcus ve Francis (1998) ve Lyle (1970) oturma alanlarının diğer insanları seyretmeye olanak sağlayacak şekilde konumlandırılmasının tercih üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirtmiştir. Yine Crankshaw (2009), oturma donatılarının çevredeki insanları rahatça izleyebilmesine ve sohbete teşvik etmesine olanak sağlayacak şekilde kümelenmesini önermiştir. Hadavi ve arkadaşlarının (2015) yaptıkları araştırmada en çok sosyalleşmeyi teşvik edecek şekilde tasarlanmış bankların tercih edildiğini ortaya koymuştur. Bu araştırma sonuçları bizim çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Ancak Chang (2002), Gehl (2010) ve Lyle (1970) yaptıkları çalışmalarında özellikle mekansal sınırlar boyunca konumlandırılmış oturma donatılarının mekanın ortasındaki alanlarda konumlananlara göre daha çok tercih edildiğini çünkü insanların fiziksel çevrenin detaylarıyla kendilerini desteklemeye çalıştığını belirtilir. Bu çalışma sonuçları bizim çalışma sonuçları ile tam olarak uyuşmamıştır. Kuğulu Park'taki su ve yaban hayatı varlığının oturma alanı tercihlerinde daha çok önemsendiği ortaya çıkmıştır. Su oluşumları, ağaçlar, çiçekler, mimari elemanlar gibi cazibe oluşturan mekânsal öğe ve bileşenleri izleme olanağı oturma alanı tercihinde etkin rol oynamaktadır (Mumcu ve Yılmaz 2016)

İnsanların parka tek, ikili ya da grup olarak geliş şeklinin oturma donatısı tercihinde etkili olduğu tek geldiklerinde tek sıralı oturma donatısını, iki kişi geldiklerinde uzun oturma donatılarını ve grup olarak geldiklerinde dairesel oturma donatılarını tercih ettikleri bu çalışma yardımıyla ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar yalnız başına gelen kullanıcılar ile grup halinde gelen kullanıcıların oturma alanı tercihlerinde farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Tek başına gelen kullanıcıların diğer kullanıcılarla göz teması kurmadan oturma eylemini gerçekleştirmek istediklerini düz sıra ve basamaklı oturmaları ya da farklı yönlere bakmaya olanak sağlayan dairesel oturma donatılarını tercih ettiklerini, dik açılı ya da karşılıklı oturmaları tercih etmediklerini ortaya koymuştur (Cooper Marcus ve Francis 1998). Ancak bu düz sıra ya da dairesel oturma bankları iki kişi için sorun yaratmasa da grup kullanımı için iletişimi desteklemekte

pek başarılı değillerdir (Gehl 2010). Cooper Marcus ve Francis (1998), geniş aralıksız düz sıra, dik açılı ve içe doğru kıvrılan (iç bükey) oturma donatılarının grup etkinliklerinde daha çok tercih edildiğini ortaya koymuştur. Huang (2006), iç bükey oturma donatılarının yüz temasına izin verdiği için etkileşimi artırdığını, dış bükey oturma donatılarının ise yüz temasını zorlaştırdığı için sosyalleşmeye engel olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan bu çalışmalarla elde edilen bulgular birebir benzerlik göstermektedir.

KAYNAKLAR

Abu-Ghazzeh TM (1999) Housing layout, social ınteraction, and the place of contact in Abu-Nuseir, Jordan. Journal of Environmental Psychology, 19:41-73.

Appleton J (1975) The Experience of Landscape. John Wiley& Sons Inc., 308 pp.

Cattell V, Dines N, Gesler W, Curtis S (2008) Mingling, observing, and lingering: everyday public spaces and their implications for well-being and social relations. Health & Place, 14: 544-561.

Chang HY (2002) Human behavior patterns in office building plaza: three case studies in Downtown Dallas. The University of Texas Arlington Master Thesis.

Chen Y, Liu T, Liu W (2016) Increasing the use of large-scale public open spaces: a case study of the North Central Axis Square in Shenzhen, China. Habitat International, 53: 66-77.

Cooper Marcus C, Francis C (1998) People Places: Design Guidelines for Urban Open Space, Second Edition, Wiley, 384 pp., New York.

Crankshaw N (2009) Creating Vibrant Public Spaces: Streetscape Design in Commercial and Historic Districts. Island Press, 240 pp., Washington.

Farida F (2013) Effects of outdoor shared spaces on social interaction in a housing estate in Algeria. Frontiers of Architectural Research, 2: 457-467.

Francis M (2003) Urban Open Space; Designing for User Needs. Landscape Architecture Foundation, Island Press, 96 pp., Washington.

Gehl J (1987) Life between Buildings: Using Public Space. Van Nostrand Reinhold, New York, 216.

Gehl J (2010) Cities for people. Island Press, 269 pp., Washington.

Gehl J (2011) Three Types of Outdoor Activities, Life Between Buildings, and Outdoor Activities and the Quality of Outdoor Space: from Life Between Buildings: Using Public Space (1987). In The City Reader (pp. 586-608), Routledge.

Gehl J, Svarre B (2013) How to Study Public Life. Island Press, 200 pp., Washington, DC.

Gürer N, Uğurlar A (2017) Kent parklarında kullanıcı memnuniyeti: Ankara Kuğulu Park Örneği. Megaron, 12(3):443-459.

Hadavi S, Kaplan R, Hunter MCR (2015) Environmental affordances: a practical approach for design of nearby outdoor settings in urban residential areas. Landscape and Urban Planning, 134:19-32.

Huang SCL (2006) A study of outdoor interactional spaces in high-rise housing. Landscape and Urban Planning, 78: 193-204.

Israel BA, Schul AJ, Parker EA, Becker AB (1998) Review of community-based research: assessing partnership approaches to improve public health. Annual Review of Public Health, 19(1): 173-202.

Jalaladdini S, Oktay D (2012) Urban public spaces and vitality: a socio-spatial analysis in the streets of Cypriot Towns. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 35: 664-674.

Main B, Hannah GG (2010) Site furnishings: a complete guide to the planning, selection and use of landscape furniture and amenities. John Wiley & Sons.

Lai D, Zhoua C, Huang J, Jiang Y, Longa Z, Chena Q (2014) Outdoor space quality: a field study in an urban residential community in central China. Energy and Buildings, 68:713-720.

Lyle JT (1970) People watching in parks; a report from France and California. Landscape Architecture, 52:31-51.

Mumcu S, Düzenli T, Özbilen A (2010) Prospect and refuge as the predictors of preferences for seating areas. Scientific Research and Essays, 5(11):1223-1233.

Mumcu S, Yilmaz S (2016) Seating furniture in open spaces and their contribution to the social life. Environmental Sustainability and Landscape Management, 169.

Mumcu S, Yılmaz S, Düzenli T (2017) Açık mekanlardaki oturma donatılarının ve yerlerinin tasarımına ilişkin faktörler. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 7(15):1-16.

Nasution AD, Zahrah W (2012) Public open space privatization and quality of life, Case Study Merdeka Square Medan. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 36:466-475.

Project for Public Spaces (2000) How to Turn a Place Around: A Handbook for Creating Successful Public Places. Project for Public Spaces Inc., 125pp. New York.

Resuloğlu Ç (2011) The Tunalı Hilmi Avenue, 1950s-1980s: the formation of a publıc place in Ankara. A Thesis Submitted To The Graduate School Of Social Sciences of Middle East Technical University Unpuplished Ph.D. Thesis, Ankara.

Sakıcı Ç (2014) The psychological contributions of natural site experiences in Kastamonu, Turkey. Anthropologist, 18(3):991-1004.

Sakıcı Ç (2020) Seating area preferences: a case of Kastamonu city park in Kastamonu. The Journal of International Social Research, 13(73): 509-516.

Sakıcı Ç (2023) Kastamonu Cevizli Parkın değişiminin terapik açısından incelenmesi. Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi, 19(1):21-42.

Sharif AA (2022) Towards a relational approach for understanding the multiplicity of sitting activities. Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research.

Spooner D (2014) Enhancing campus sustainability through sites and socially equitable design. Planning for Higher Education Journal, 42(4):30-45.

Swart T, Molenbroek J, Langeveld L, Van Brederode M, Daams BJ (2009) Outdoor seating design to facilitate social ınteraction among older adults. Ergonomics in Design: The Quarterly of Human Factors Applications, 17(4):4-27.

Tırnakçı A (2020) Kentsel peyzaj tasarımı açısından tarihi kayseri kent meydanının (Cumhuriyet Meydanının) irdelenmesi. Turkish Journal of Forest Science, 4(2), 314-332.

Tsitoura M, Tsoutsos T, Daras T (2014) Evaluation of comfort conditions in urban open spaces: application in the island of Crete. Energy Conversion and Management, 86: 250- 258.

URL- 1, https://www.cankaya.bel.tr/m/pages/291/KUGULU-PARK/ Erişim Tarihi: 11.10.2023.

Woolley H (2003) Urban Open Spaces. Spon Press, London, 208s.